СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 255. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 31-го жовтня 1940. — No. 255. Jersey City, N. J., Thursday, October 31, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКІ ВІДПОВІДАЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ

ЧАРЛСТОН (Вест Вирджінія). — Републиканський кандидат Вендел Вилкі назвав промову президента Рузвелта, в якій той закидав републиканцям, що вони в конґресі робили перешкоди зброєнні, демаґоґічною. Вилкі це заперечив, та говорив, що републиканці не лиш не робили перешкод у справі зброєння, але, колиб не вони, то теперішньої зброєневої кампанії зовсім не булоб. Бо це головно завдяки републиканцям конґрес далі оставав на нарадах і ухвалив великий зброєневий буджет, біля 17 біліонів долярів. Президент і цілий його уряд всіма силами натискав на те, щоб конґрес розїздився до дому і то ще перед тим, як були ухвалені на зброєння гроші. Колиб конґрес був справді розїхався не ухваливши тих грошей, звідки взяв би тепер президент гроші на ті широко закроєні зброєння, питав Вилкі. Він далі закидав президентові, що воєнні експерти в звітах йому часто говорили, що треба зброїтись, але він все відкидав їх поради.

МАРТИН ТАКОЖ КРИТИКУЄ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Провідник републиканської більшости і голова републиканського національного комітету, Джозеф Мартин, сказав, що незгідним з правдою є твердження президента, що републиканці в конґресі все голосували проти зброєння. Вони не голосували проти зброєння, тільки проти певних зброєневих потягнень. Вони, наприклад, голосували проти чотирьох великих боєвих кораблів, які рекомендував Рузвелт, бо вони були переконання, що треба не лиш кораблів, але також іншої зброї, зокрема повітряної. Зновуж коли ходить про літаки, то вони були переконання, що треба обережно поступати з тим, щоб не набудувати літаків, які опісля покажуться вже перестарілими. Мартин говорив, що в тих справах конґрес був поділений не на основі партій, тільки впоперек партій, себто серед републиканців і демократів були люди „за" і „проти".

АМБАСАДОР КЕНЕДІ ЗАКЛИКАЄ ДО ВИБОРУ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Амбасадор Джозеф Кенеді, що пару днів тому приїхав з Лондону до дому, виголосив через радіо промову, в якій закликав американців щоб поновно вибрали Рузвелта, бо він добре визнається в складних европейських справах, а новий президент може наробити чимало клопоту. Кенеді говорив, що він нераз ріжнився в поглядах з президентом. Але коли ходить про таку важну річ, як вибір нового президента, то він солідаризується з Рузвелтом, що його услуги для краю є тепер дуже потрібні. Кенеді найрішучіше заперечував, начеб Рузвелт поробив якісь зобовязання супроти Анґлії, які втягнулиб Америку до війни.

ГЕЙҐ ОБИДЖАЄТЬСЯ НА ДОХОДЖЕННЯ.

НЮАРК. — Конґресовий дослідний комітет виборчих надужить в Джерзі Сити переслухував Френка Гейґа, посадника Джерзі Сити. Підчас переслухання Гейґ згорячкувався і почав твердити, що ціле те доходження має на увазі політичні ціли, а саме, щоб позбавити президента Рузвелта великої скількости голосів. Коли були в його місті які виборчі надужиття, говорив Гейґ, то винна тому виборча комісія, яка була під кермою републиканців.

МЕКСИКО ДАСТЬ БАЗИ ДЛЯ АМЕРИКИ.

МЕКСИКО СИТІ. — Мексиканський президент Лазаро Карденас заявив, що вкороткім часі наступить основне полагодження ріжних спірних питань зо Злученими Державами Америки. Мексико, говорив Карденас, відступить Злученим Державам декілька морських і повітряних баз. Щодо експорту ґазоліни до Японії, Карденас заявив, що продажі ґазоліни Японії ніхто не забороняв і ніхто не відтягав заборони.

ЛІКАРІ ЗБИРАЮТЬ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ АНҐЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Американські лікарі почали збирати як подарунки для Анґлії ріжні лікарські інструменти, потрібні для хіруґічних операцій і лікування людей. Нагляд на цею акцією має княгиня Лайнстер, з походження американка.

ЕРЛІ КОПНУВ ПОЛІЦАЯ.

НЮ ЙОРК. — Персональний секретар президента Рузвелта, Степан Ерлі, признався, що він на Пенсилвенійськім двірци копнув ногою одного чорного поліцая, що заступив йому дорогу до поїзду, в якім він мав разом з президентом вертати до Вашинґтону. Він якось відбився від товариства, а коли хотів поспішити до поїзду кількох поліцаїв заступило йому дорогу. Він одного поліцая відтрутив одною рукою, другою другого, а що не мав більше рук, тому третього поліцая, що випадково був чорним, він копнув ногою, говорив Ерлі.

ТЯГНЕННЯ ВЕРБУНКОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ

Минулого втірка в департаменті війни відбулось тягнення вербункових льосів, які мають означити порядок, в якім будуть покликані до війська новобранців. Біля кльоша з числами зібралась мала комісія під надзором самого президента, який з тої нагоди виголосив коротку промову і подякував новобранцям в імені держави, що вони приймають обовязок служити батьківщині. Події виказали, говорив президент, що тільки сильні народи можуть втішатися спокоєм, добробутом і щасливим життям. Щоб зробити край сильним упроваджено цю примусову військову службу, казав президент.

Опісля наступило тягнення. Перше число витягнув секретар війни Стимсон. Воно було 158. За ним тягнули числа — секретар Морґентав, головний прокуратор Джексон, секретар фльоти Накс і секретар торговлі Джовнс. Опісля тягнення перейшло в руки призначених до цього людей, які тягнули впродовж кільканацяти годин, до числа 9,000.

Кожне число означало 6,500 новобранців, бо стільки вербункових комісій створено по цілих Злучених Державах Америки. Ті новобранці, на яких впали числа, здебільша приймали своє „щастя" радісно, заявляючи, що радо послужать краєві. Деякі з них заявляли, що це перший раз в життю вийшло їх число на льотерії, хоч передтим вони грали на ріжних льотеріях, зокрема на ірляндських кінних перегонах. Але тоді вони не мали того щастя.

ПЕРЕГОВОРИ З АНҐЛІЄЮ В СПРАВІ ВИМІНИ СИРІВЦІВ

Між американським урядом і анґлійськими представниками ведуться переговори, які мають за завдання прийти до порозуміння в справі виміни тих сирівців, які продукують ріжні краї Британійської Імперії за готові викінчені продукти американського промислу. В нарадах брали участь офіційні фінансові кола, а також секретар фльоти, Накс, та шеф штабу американської армії, ґен. Маршал. В добре поінформованих колах кажуть, що там говорили також про негайну передачу Анґлії 25 американських повітряних фортець.

НАДІЇ ВИЛКОГО РОСТУТЬ

НЮ ЙОРК. — Бюро Ґелопа знов опублікувало висліди настроїв серед американського громадянства в справах виборів. Показується, що популярність Вилкого далі росте. Ще недавно Вилкі був далеко позаді. Нині він вже має 47%, а президент 53%.

ГРЕЦІЯ СТАВИТЬ ДАЛІ СИЛЬНИЙ ОПІР, ДОНОСЯТЬ З АТЕН

З грецького воєнного комунікату виходить, що не зважаючи на сильний і сконцентрований наступ італійських частин, грецькі війська здержують італійські посунення. З комунікату виходить далі, що Велика Британія помагає Греції головно на морі й повітрі, та що не є виключне, що виладує своє військо ще й на суші в самій Греції. Далі кажеться, що британська фльота, що оперує на Середземному морі, заняла морську базу на острові Корфу, що має велике стратеґічне значіння. Та ще досі нема потвердження цього. Інші джерела тільки догадуються, що на Корфу висадили свої війська як британці так і італійці.

В ІТАЛІЇ НІЧОГО НЕ ЗНАЛИ ПРО ВИБУХ ВІЙНИ З ГРЕЦІЄЮ

Американські кореспонденти доносять з Риму, що в Італії нарід довідався про війну з Грецією доперва тоді, коли грецькі війська бились з італійськими вже 31 годин. Італійське радіо тоді подало, що італійські частини посунулись в глиб Греції на 40 миль. Пізніше проголошено в воєннім комунікаті, що військоко далі посувається вперед при допомозі летунських сил.

ЩЕ ПРО ПОВСТАННЯ В АЛЬБАНІЇ

В Білгороді далі говорять, що в Альбанії вибухло повстання, та що повстанці дуже шкодять італійським воєнним операціям.

НІМЕЦЬКЕ „ВИЯСНЕННЯ" ІТАЛІЙСЬКО-ГРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ

Націстичні кола подають, що Італія тільки „випередила" Велику Британію, коли рішилась заняти тимчасово Грецію. Далі зазначено, що Греція не була невтральною, а тільки стояла по стороні Анґлії й їй помагала. Замітне те, що берлінська преса донесла про вибух згаданої війни дуже пізно й дуже мало.

ТУРЕЧЧИНА ДАЛІ ВАГАЄТЬСЯ

Туреччина не виявляє покищо охоти піти з допомогою Греції. Але дає до пізнання, що охороняє Грецію перед нападом Болгарії й тим їй помагає.

ОСТОРОГА: БОМБА ПРАЦЮЄ. — Після повітряного рейду на Лондон у ночі, сторожі обвели шнурами частину славної лондонської вулиці Фліт стріт як небезпечне місце та виставили на шнурах написи, що там впала бомба й не експльодувала, отже може вибухнути кожної хвилі.

НОВЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ГІТЛЄРОМ І СТАЛІНОМ

РИМ. — З того, що пише Вірджініо Ґайда в „Джіорнале д'Італія", виходить, що в скорому часі світ матиме нагоду дізнатись про нове затіснення дружби між СССР і державами „осі". Усе те, як виявляється, є вже підготоване Гітлером. А коли це вийде на яв, то, як запевняє Ґайда, це знову „заскочить" Велику Британію і її приятелів. Також і в дипльоматичних колах є того переконання, що тепер докінчуються якісь нові переговори між Берліном і Москвою, які звернені на те, щоб звязати Москву ще тісніше з Німеччиною й Італією.

НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК...

ЛОНДОН. — В Анґлії твердять, що Німеччина держить в полудньово-східній Европі до 70 дивізій війська, себто до 1,250,000 вояків. Згідно з тим, що кажуть військові знавці, це військо має бути забезпекою перед тим, щоб часами Совети не роздумались і не старались стати по стороні Великої Британії.

НІМЕЧЧИНА МОЖЕ ПІТИ НА УКРАЇНУ.

ЛОНДОН. — Такої думки є політичні кола в Анґлії. Кажуть, що це моглоб статись тоді, колиб Німеччині треба було забезпечити собі доставу нафти з Кавказу.

РАХУЮТЬСЯ З ВСТУПОМ АМЕРИКИ ДО ВІЙНИ.

РИМ. — Тут панує переконання, що останні воєнні події звязані з евентуальністю, що на весну готові Злучені Держави піти до війни, ставши, очевидно, по стороні Великої Британії. Держави „осі" намагаються тепер використати „передишку", щоб дістати цілу Европу під свою контролю. Тому треба надіятись дальших несподіванок. Коли іде про Еспанію, то треба рахуватись, що вона є вже так якби союзницею Німеччини й Італії й може піти кожної хвилі до війни, ставши по їхній стороні. Тепер зачнеться натиск на Портуґалію, що була довго постійним приятелем Анґлії.

НІМЕЧЧИНА ЗАНЕПОКОЄНА ВІЙНОЮ З ГРЕЦІЄЮ.

ЛОНДОН.—В Анґлії переконані, що Німеччина буде старатись всіми силами довести до замирення Греції з Італією, бо грецько-італійська війна готова перемінитись в загально-балканську, втягаючи Югославію і Болгарію. А це ослабилоб держави „осі" й відтягнулоб їх від властивої їх цілі: знищення Великої Британії.

ТУРЕЧЧИНА — ВАЖНА БРИТІЙСЬКА ОСТОЯ.

БЕРЛІН. — Німецька дипльоматія добре ломить собі голову, як повести діла, щоб відірвати Туреччину від звязку з Великою Британією. Тому і ведуться нові переговори з Советами, щоб таким чином відібрати Туреччині останню надію на якусь допомогу в евентуальній її війні з державами „осі".

ПРОТИ МАЛИХ ДЕРЖАВ.

РИМ. — До чого змагають держави „осі" в „новій Европі" видно по тім, що пише про це італійська преса, коли з нагоди грецько-італійської війни розписується про „малі держави", такі як Греція. Отже каже, що вони були ніби незалежні, а на ділі були сліпим знаряддям великих „плютократичних держав". Тому „нова Европа" не матиме більше „плютократичної системи малих держав". Тільки великі держави, пише італійська преса, є „творцями цивілізації й ґарантією спокою".

„ЗАМИРЕННЯ" З ФРАНЦІЄЮ.

РИМ. — Ця справа мала бути головним предметом розмов Гітлера з Мусолінієм в Флворенції. З того, що тепер подає італійська преса, виходилоб, що є „повна можливість цілковитого замирення". Ближче про те, як те замирення малоб виглядати, преса не пише, але про це говорять в дипльоматичних колах. Отже ті кола кажуть, що Італія не забере острова Корсики, звідки походив Наполеон. Остров буде здемілітаризований, але останеться при Франції. Зате Італія буде домагатись Савої, Ніцци, Тунісу, Джібуті й західньої частини Сомалі.

ПРОТИ ТОТАЛІТАРНИХ ДЕРЖАВ.

СІНҐАПОР. — Китайські кола, що мають добрі звязки з Ченг Кай-шеком і знають його політику, є того переконання, що його висланник до Злучених Держав, Т. В. Сунґ, має виконати дуже важну політичну місію. Він має переконати Вашинґтон про конечну потребу заключення трівкого союзу між Злученими Державами, Великою Британією і Китаєм. Цей союз був би противагою проти союзу тоталітарних держав. Він скріпив би дуже сильно китайський опір Японії, а що найважніше, заставив би Сталіна добре подумати, чи йому далі бути з державами „осі". Китайські кола є тої думки, що Сталін вкінці таки перехиливсяб на сторону проти-тоталітарного бльоку. Ось ті думки має представити китайський висланник американському урядові.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА ВІЙНА

У понеділок почалася ще одна війна: війна Італії проти Греції. У звичайні часи того роду вістка була би дуже великою новинкою. Нині такою вона не є, бо нині часи, серед котрих напад одної держави на другу являється чимось зовсім звичайним.

Навіть це, що Італія багато разів сильніша Греції, навіть це, що Італія почала війну без ніякої провокації з боку Греції, що перед виповідженням війни Італія дала Греції короткий, бо всего 3-годинний ультимат, та що ще до упливу цього речинця почала воєнні кроки, — все це разом не робить з вибуху італійсько-грецької війни великої новинки в нинішні часи. Зо світом мається справа так, як з людиною: він може видержати певне число ударів, а дальші удари вже не роблять враження.

Не тратить нині світ багато слів на вискази симпатій для нападеної Греції, а старається замісць цього розгадати далеко важніші питання: який вплив буде мати ця війна на другу, багато більшу, бо загальносвітову війну, себто на змагання Німеччини й Британії? Як довго вспіє Греція удержатися проти переважаючої сили Італії? Яку поміч може дати їй Анґлія? Яке становище до війни займуть інші держави Балкану, передовсім Туреччина, Болгарія й Югославія?

Навіть найкраще поінформовані ґазети признають, що вони знають замало, щоб якслід відповісти на ці всі питання. Вони не знають навіть відповіди на питання, яка є головна ціль італійського нападу на Грецію? Передовсім, чи має він на цілі відвести більшу масу британської сили, сухопутньої, морської й повітряної, з Анґлії на Середземне Море, щоби в цей спосіб облекшити Гітлерові напад на Британію або на Ґібральтар? З цим питанням звязане друге: яке відношення до цього кроку має Гітлер? Чи він пристав на цю Мусолінієву війну, чи може Мусоліні почав її на власну руку, для власних інтересів, може навіть з наміром заскочити Гітлера доконаним фактом?

Це останнє питання приходить кожному на думку при читанні вістки, що в Фльоренції стрінулися знову Гітлер і Мусоліні. Коли стріча дійсно відбулася в Фльоренції, то це можна би вважати за знак, що це Гітлер їздив до Мусолінія, а не Мусоліні до Гітлера, та що тут може Мусоліні нарушує волю чи інтереси Гітлера. Одначе все це є лише догади, а на ділі найкраще поінформовані ґазети щиро признаються, що вони про ці всі справи знають замало фактів, щоби могли певно відповідати на ці питання.

Вони можуть лишень мати надію, що з бігом часу виявляється факти, які розкриють, як справа нині дійсно мається. Та, як звісно, за той час можуть повстати перед світом інші, неменше пекучі питання.

НАЙГОЛОВНІШЕ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

Десятки міліонів прислухуються.

Вже за кілька днів наступлять президентські вибори в Америці, а з ними зміна адміністрації, або затвердження старої. Ще ніколи в Америці не виголошено підчас виборів стільки промов: а що більше, ще ніколи стільки слухачів не вислухало стільки виборчих арґументів. Велика заслуга при тім техніки. Першусього, кандидат нині може легко переїздити з місця на місце. Він також може легко говорити до кількасот тисячної товпи і кожний його почує. Та понадусе, кожну промову кандидата передають на радіо й її можуть чути десятки міліонів американських громадян. Що це значить, можна пізнати хочби по тому, що републиканський кандидат Вендел Вилкі виголосив досі до 200 політичних промов, поминаючи привіти. Президент Рузвелт зпочатку не хотів виголошувати промов. Він стояв на становищі, що не треба йому говорити, бо за нього говорять ті речі, яких він доконав в часі свойого сім і пів літнього урядування. А щоб це пригадати, він влаштовує ріжні урядово-інспекційні поїздки, підчас яких промовляє. Ось так він відвідував фабрики зброї, підкреслюючи тим вагу національного зброєння. Відвідував ріжні національні парки, будови і т. п., Де говорив на інші важні теми. І те все передавано теж через радіо. Та републиканці почали представляти ті інспекції як використування д е р ж авного становища і державних фондів в ціли чисто виборчої пропаґанди, а крім того почали насвітлювати ріжні досягнення і недосягнення теперішньої адміністрації з зовсім іншого боку, некорисного для Рузвелта. Тому під кінець цеї виборчої кампанії Рузвелт рішився зломати свою постанову мовчати і вже виголосив декілька виборчих промов.

Дати волю приватній ініціятиві чи її обмежити?

Вислухуючи обидві сторони можна сказати, що їх арґументи зводяться до одної основної ріжниці: Рузвелт і його адміністрація стоїть на становищі, що щоб теперішня складна економічна машина краю могла існувати, треба чимраз більшого втручання держави в приватне життя людей. Знову републиканці твердять, що так як дотепер було в Америці, так і далі основою американського добробуту повинна бути ініціятива американського громадянина, не обмежена урядовими розпорядками.

Рузвелт стоїть на становищі, що техніка так облекшила перерібку сирівців на готові до споживання продукти, що треба доброї контролі з боку уряду, щоб вирвати машині дещо праці для людських рук. Републиканці кажуть, що ні, не треба державної контролі. Вистарчить дати повну волю приватній ініціятиві, приватному бизнесові, а зараз появляться нові винаходи, нові галузи промислу, як колись автомобілі, радіо, літаки, що міліонам людей дадуть працю. Чим більше уряд втручається до приватної ініціятиви, тим більше він спутує її розгін. А на місце приватної ініціятиви нема що інше поставити, тільки державну ініціятиву. Раз ставувши на тій засаді ми цілком певно дійдемо в Америці до національ-соціялізму чи просто до фашизму. Так кажуть републиканці. Демократи натомісць говорять, що вони впродовж своєї адміністрації кілька разів пробували пустити в рух приватний промисл, а навіть упомповували в нього кілька разів біліони долярів, щоб у той спосіб освіжити його новою фінансовою кровю. Але це не помагало. Безробіття далі існувало, безробітним далі треба було давати державну поміч.

Це гарно, відповідають републиканці. Ми теж за державну поміч. Але що буде, коли державної помочи не буде звідки взяти? Вже нині ціла Америка живе на борг і залізає чимраз глибше в довги. Самих відсотків треба платити два біліони долярів річно. Що буде далі? Чим це все закінчиться, коли край далі будуть задовжувати, а уряд далі стоятиме на становищі, що треба удержувати безробітних і що треба штучно фінансувати ріжні будови та промисл? Це мусить закінчитись інфляцією і то уневажненням державних довгів та зобовязань, кажуть републиканці. А на інфляції втратять найбільше не багачі, тільки бідні люди. Ті люди, що мають ощадности в банку, або асекураційні поліси. Втратять всі ті, що мають державне обезпечення на випадок безробіття і на старість. Бо гріш стане безвартісним. Зруйнувавши державний скарб, що буде тоді робити уряд? Чим він буде удержувати безробітних? Хіба не буде мусів він повертати до тої самої засади, яку тепер проповідують републиканці, а саме, вертати назад до приватної ініціятиви? Людей треба вчити, що лиш їх власна ініціятива, їх власне продумування над своєю долею забезпечить їм життя. Держава кожному громадянинові забезпечити життя таки не може, кажуть републиканці.

Виходить на таке, що Рузвелтови остають два шляхи. Він може далі накладати на ціле економічне життя Америки чимраз більшу контролю уряду і з приватного переходити в дечому до державно-плянованого господарства. І тут є обава, що з того міг би зродитись своєрідний американський фашизм. Він може теж повести господарське життя так, що потерпілиб в першу чергу великі бизнеси. І щойно на руїнах цього сталосяб те, чого нині домагаються републиканці, а саме: даноб волю приватній ініціятиві, щоб вона подбала про економічне забезпечення всіх людей.

Рузвелт переконаний, що нині, коли над нашими головами існують такі економічні велитні, які засланяють шлях для розросту кожному меншому бизнесові і просто глумлять собі з засади „індивідуального розросту", важко говорити рядовому громадянинові: рости, змагайся власною силою, шукай собі прожитку сам. Тих велитнів треба знищити, щоб прорубати небо для низів. А коли їх в цілости залишити, тоді треба приймати засаду державної контролі над цілим економічним життям Америки.

Це є найголовніше питання, над яким дебатують нині дві виборчі сторони. Решта арґументів це або додаток до того головного питання, або окремі ілюстрації, які піддержують один погляд, вба другий. В тих дебатах позиція Рузвелта тим тяжча, що він не може виразно назвати ні одного зо своїх шляхів, які стоять перед ним. Він не може сказати, що мусить попровадити Америку до реґульованої господарки, бо це нагадувалоб фашизм. І не може казати, що іде проти економічних велитнів, власників вирібних машин, що склонні витворювати величезну скількість найріжнородніших продуктів, але водночас склонні теж і викидати на вулицю міліони працюючих людей. Перший шлях, щоб вдержати матеріяльний життєвий рівень, значно обскубує наші цивільні свободи. Другий шлях врятує засаду свобідного, індивідуального росту на протяг певного часу, але під матеріяльним оглядом це буде великий крок взад.

Згода щодо інших проблєм.

Під оглядом заґраничної політики обі сторони майже не ріжняться між собою. Вендел Вилкі вцілости одобрює поміч Анґлії. Також одобрює зброєння. Він каже, що своєю засадою господарки, під оглядом продукції, міг би далеко перевисшити Гітлера.

Справді републиканці кажуть, що Рузвелт пре до війни і вибір його рівняється війні, але водночас вони самі не дають крім обіцянки ні одного річевого арґументу, що самі краю до війни не потягнуть. Навпаки, дають чимало арґументів, які вказують, що під їх правлінням війна також дуже можлива. Бо вони також станули на становищі, що перемога Гітлєра матиме дуже поганий вплив на Америку, зокрема на західню гемісферу та на цілий американський експорт. Тому вони є за поміч Анґлії. Але що буде, коли та поміч буде посуватись все далі і далі, а держави осі остаточно побачать, що або будуть мусіли боротись також з Америкою, або програти?

Всі ці виборчі арґументи треба пильно вислухати і їх добре розбирати. Та водночас кожний громадянин мусить заховати розвагу, холоднокровність і спокій, без огляду на те, котра сторона виграє. Такого спокою треба тому, бо без огляду на те, котра сторона виграє, Америка знаходиться на вступі до нових реформ, які матимуть поважний вплив на довге життя Америки.

КОБИ ТАК КОНҐО?

Таке моглаб сказати Німеччина, маючи на думці багате бельґійське Конґо в Африці. На цю тему пише Артур Вотерс (Wauters), бельґійський державний муж і письменник, що є тепер професором брюсельського у н і в е р с и т е т у в статті „Як бельґійське Конґо помагає Британії?". Він подорожував часто по бельґійськм Конґо і написав декілька книжок про бельґійські кольоніяльні справи.

Тепер справа виглядає так, що Гітлєр є паном Бельґії, але не є паном бельґійського Конґа, пише Вотерс.

Капітуляція б е л ьґійського короля не віддала ще Німеччині всіх активних сил бельґійського народу. Тривалі бельґійські підприємства поза морем є нетикані. Величезні багатства Конґо є поза досягненням Гітлєра. Окупація Бельґії в Европі не віддала йому посідання ключа до бельґійської Африки. Бельґійське Конґо і вільні люде, що є поза Бельґією і Францією, продовжають боротьбу по стороні Британії, її союзника. Вони заапелювали за мілітарною помічю, а Британія відповіла на цей апель коротко і льояльно. Бельґійці думають провадити свою гру по її стороні й полишитись вірними в щастю і нещастю. Вони мають непохитну віру в побіду Британії. Як розпочалася війна між Німеччиною та Бельґією, всі ресурси Конґа віддано до розпорядимости аліянтів. По упадку Франції, уряд Пірлота віддав управу над Конґом міністрови кольоній. Міністер де Влішайвер відвідав тепер другий раз В. Британію в ціли виконування припорученого йому мандату. Нема потреби доказувати стратеґічної ваги бельґійського Конґо. Одно кинення ока на центральне положення, яке занимає ця кольонія в Африці, виявить, що вона має контролю над більшістю головних комунікацій чорного континенту. Воно є твердинею першої кляси, ідеальною точкою для найбільше відважної оборонної і зачіпної діяльности. Воно творить охоронний щит для найважніших просторів Британської Імперії.

Кольоніяльна імперія, 80 разів більша від Бельґії, продовжає ось так боротьбу по стороні В. Британії. Вона віддає до послуг свому союзникови 10 міліонів мешканців, що працюють у копальнях та плянтаціях. Вона дає свою кооперацію в економічній бльокаді, якої економічні умовини підлягають безнастанній зміні. Вона віддає на поміч Британії свій адміністраційний персонал, технічних експертів, яким вдалося втекти. Вона дає 400,000 тон поємности кораблів, першої кляси систему краєвих комунікацій, свої повітряні дороги з літаковим персоналом і повним заосмотренням. Вона віддає до розпорядимости Британії теж і одну з найбільших рік на світі.

Вкінці вона дає Британії рік-річно 200,000 тон міди, 50,000 тон бавовни, 20,000 тон кави, 15,000 тон цукру, 160,000 тон в оливі, золоті, цині, кобальті та дуже багаті поклади заліза.

Легко є отже зрозуміти, яку Конґо може відограти ролю в економічній війні. Бо обляжена є Німеччина, а не Британія.

Бельґійське Конґо зо своїми величезними резервами сирівців рішило кріпко держатись своїх зобовязань і стояти при В. Британії. Серед населення цеї кольонії є повна льояльність, бо вона здає собі з того справу, що мілітарна поразка матірнього краю ще не означає, що Бельґію зчеркнено зо світової мапи. Бельґія в дійсности задержала непорушений свій престіж в Африці як рівнож і її кольоніяльні багатства не стратили нічого зо своєї вартости.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(69)

Вони покрилися в сінях, не зачинивши ні сінешних, ні хатніх дверей. Вся тремтячи, Орися підійшла й стала коло порога. Полковник не крився з розмовою, говорив, немов перед лавою козаків на муштрі, й Орися чула все до останнього слова.

— Ти вдова? — гремів старий, як грім.

— Вдова, пане полковнику, — відповідала перелякана Оберемenчиха.

— От і добре... Пху, чорт... Що це я кажу!... Маєш господарство?

— Маю невеличке.

— Тяжко без чоловіка?

— Ой, батечку мій, ще й як тяжко!

— От і гаразд... чи то пак... Мусиш дочку заміж віддати, то й буде кому господарювати.

— „Маєш, — затремтіла й знов Орися. — Куди він гне?..."

— Молода ще вона в мене, дівча...

— Жадних „але"! — почав дратуватися гість. — Ти з ким говориш?!... У мене нема жадних тих „але": сказав — раз, два, три й до шлюбу!

— Ой, Божеж мій!... То може ваша милость хоч скаже, хто він... той жених...

— Осавула мого полку, Денис Крига.

Оберемчиха трохи не впала почувши це імя, й тільки й могла промовити побілілими устами:

— То... требаж і в дочки... спитати...

— Нема що її питати! Я тобі наказую, а ти їй: повинна слухати!...

Орися далі не могла витримати, почувши, від кого цей нежданий сват, вона спалахнула, й ввесь острах миттю розвіявся. Ледве стримуючи гнів, вона ввійшла, некликана в хату й звернулася просто до гостя:

— А пострівайте-но, пане полковнику, — ви, либонь, забули, що я ні козацької, ні урядової служби у вас не несу, а тоб може й без наказів обійшлися, та ще в такому ділі...

— Оришко, що ти говориш! — сіпнула її за рукав мати.

Старий Гудима отетеренів: відколи старшим став, то таких річей не чув від своїх людей.

— Щож, мамо, я кажу? Деж це чувано або видано, щоб полковники урядово наказували дівчатам, з ким їм побратися?... А вашому тому Кризі перекажіть, пане полковнику, що дарма він турбував вас: не буде діла.

— Буде! — ревнув, оскаженівши, Гудима й тупнув ногою. — Що це за речі, хрін тобі в ніс! Чи я не старший у своїм полку?!...

— Над козаками, пане полковнику, а не над дівчатами.

Оберемчиха стояла ні жива, ні мертва.

Оберемenчиха стояла ні жива, ні мертва.

— Над усіма! — чуєш?... Над усіма!!... І не смій мені перечити, а то в мене не довго — раз, два, три, й так одмантачать лозою, що й десятій закажеш!...

— Ой, Божеж мій! — сплеснула руками мати й пополотніла на виду.

— Ще не виросли ті лози, пане мій, — мовила погірдливо дівина. — Швидче я на мотузку або на своїх власних косах повисну, аніж попущу якомусь іродові знущатися з мене!...

— Мовчи!! — гримнув Гудима, тупнувши ногою. — Ач, яка довгоязика!... Знаю, чого так перцюєш: сподіваєшся, що вернеться із Січі отой злодюга Похиленко!... Дак знай же, що й нога його більш не буде в Каневі!

— Про те, який він злодюга, розкаже вам, пане полковнику, отой ваш Крига. А що ви не пустите його в Канів, — хто зна ще, як воно буде... Та й те сказати, що не тільки світу, що в вікні...

— Пху! — плюнув Гудима, збитий з пантелику, й звернувся до старої: — Гарну дочку виховала стара, хрін тобі в ніс! Бачив я на своїм віку дівчат, сам дочку маю, але такої запеклої ще не бачив!... Ти їй слово, а вона тобі десять... І дурний той козак, що ожениться з нею! Та я тепер не тільки не той... а звелю тому Кризі й не думати про неї: ожениться — то вона його живцем ковтне... Пропаде козак ні на цапову душу!...

Старий полковник бачив, як тільки Орися забалакала, що з його сватання нічого не вийде, й надумав найкращий вихід із непевного становища, що він у нього попав через свою паленість, гарячу кров та своєрідне розуміння полковницької влади: сказати, що роздивився на теє золото й не тільки не радить, а навіть забороняє козакові одружитися з такою відьмистою дівкою. І полковницький гонор не буде ущерблено через оце невдале сватання, й Кригу врятовано від родинного пекла, що в нім опинивсяб, одружившися з Оберемківною.

— І добре зробите, пане полковнику, — промовила, легко зідхнувши, Орися. — Може й він охаменеться та не докучатиме більш.

— Ач, яка! ач, яка! — говорив уже мнякше Гудима, мимохіть любуючи на дівчину. — Та їй не в запасці ходити, а з ногайцями та турками воювати!...

— Що ви говорите, батечку! — обурилася господиня, — дитина, як дитина: тиха, слухняна, звичайна...

— Егеж, звичайна, — з власного досвіду бачу, яка вона в тебе звичайна... Ну, та Бог з нею, хай живе здорова!... Прощай, стара! А тому дурневі скажу, щоб і носа не квапив до вас, коли не хоче, щоб жінка потім собкала ним, як волом. Прощай, пишна! Хотів, як краще для тебе, а ти, бач, яка, хрін тобі в ніс! Нарікай тепер сáма на себе... Прощайте!

Полковник надів шапку й вийшов.

(Дальше буде).

У ВІЙНІ
Юрій Другий, король Греції, що подав грекам до відома, що їх край находиться в стані війни з Італією.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДУХОВЕНСТВО И ПОЛІТИКА.

„Комонвіл", католицький тижневик, що його видають світські люди, піднят питання: чи порадно священикам брати участь у виборчій кампанії. Притокою до статті про цю справу було те, що деякі католицькі священики й епископи виступили публично як прихильники вибору Вилкого президентом Злучених Держав.

„Комонвіл" каже, що заходи священиків виробляти опінію відповідно до своїх політичних поглядів дає церкві небажаний розголос. У чому саме лежить ця небажаність, виразно не сказано, але можна догадатися, що такий розголос може підривати толеранцію, себто може когось заставити обмежити свободу слова священиків або церкви.

Покищо газети подають лише погляди „Комонвіла", а не відкликки людей, що мають у цій справі інші погляди. Якщо зо свобідного висказування політичних поглядів священиками може справді грозити якась небезпека церкві, то чи не краще звернути заходи не проти священиків, а проти тих, які розуміють свободу слова для священиків так вузько?

ПРИДАЛОСЯ.

Подають телефоном „Ню Йорк Таймсові", що, коли минулого четверга Гітлер предложив маршалові Петенові, французькому премієрові, домагання віддати Німеччині французькі бази в Сирії, що є під французьким мандатом, хтось звернув Петенові увагу, що французького мандату над Сирією, створеного в Верзаю, не признав уряд Злучених Держав, котрий і не ратифікував верзайського договору та застеріг собі право голосу при вирішуванні дальшої долі таких країв.

Спираючися на американську ноту в тій справі, маршал Петен звернув увагу Німеччині, що віддтуплення таких баз Німеччині могло би дати Америці нагоду виступити з гострою нотою. Цим заходом Петен потрапив відкинути домагання Німеччини, принаймні на час до закінчення американських виборів.

У цей спосіб придалося Америці те, що її уряд заняв супроти верзайського договору зрозуміле осудливе становище.

ВІЙНА И ВИБОРИ.

Говорили недавно американські виборці відкрито розпитувачам Американського Інституту Публичної Опінії, що на їх голосування в теперішніх виборах сильно впливає европейська війна.

Тепер телефонують з Европи до „Ню Йорк Таймсу", що в Лондоні загально вірять, що Гітлер не веде тепер гострих нападів на Лондон тому, щоби не іритувати американців і не впливати на американські вибори.

Американська політика має вплив на війну, а війна на американську політику.

ЗМІНЯЮТЬСЯ ЧАСИ.

Німецький тижневик „Райх" заклике народи Скандинавії й Голяндії перестати жалувати за страченою свободою й радо слухати приказів (Німеччини).

Коли ще деякі німці були в тому положенні, в якому нині є норвежці й голяндці, коли ще були німці під Польщею й Чехословаччиною, тоді німецькі газети писали, як невиносимо не мати свободи й слухати чужих приказів.

Видно, що вартість свободи й приємність з послуху приказів походить й залежить від того, хто свободу має та хто приказів слухає.

Юліян Тарнович.

20 ЛІТ НЕВОЛІ

Лемківщина під польською кормигою. (Докінчення).

Візьмемо перший з черги приклад: у закутаному горами й зовсім ще несвідомому селі Вислічку к. Романова, — як світ світом, не було ніякого українського товариства, або національної установи. До матірного села Тарнавки приходить у 1926 р. молодий священик, о. Андрій Злупко. Вислічок це дочерне село Тарнавки. Цей ідейний священик - громадянин у скорому часі засновує в селі кооперативу (яка до сьогодні існує) та читальню „Просвіти", кружок „Сільського Господаря", т-во руханково - пожежне „Луг", передплачує для села (зразу своїм коштом) національну пресу, тижневик „Народня Справа", „Бескид" (що пізніше переназвався „Український Бескид"), бібліотеку вид. „Просвіти" та „Риття Й Знання". Село змінилося до непізнання, радість було зустрічатися з вислічкою молоддю в Романові та зайти з нею в ширшу балачку.

Або ще така подія. Автор цих рядків заснував у свому селі аматорський гурток, щоб виставами зацікавити село та заохотити людей до читання доброї книжки й здобути руками молоді деякі гроші на закупно книжок (бо даровна книжка ніколи не зробить такої роботи, як куплена, та не знаходить бажаної пошани між читачами!). Щож, коли виказалося, що третина здібних до відігравання подуманої штуки на сцені ледви вміє читати (а про правильне наголошування слів — шкода мріяти!), а дві третини зовсім неграмотні! Треба було з кожним актором зокрема перерроблювати його ролю (часу доволі, бо зима в Лемківщині довготривала), але дохід з тої першої вистави дав 76 злотих і 30 сотиків, отже за цю квоту зафундували ми собі першу бібліотеку добрих, національних книжок для молоді. За несповна сім років числила вже бібліотека пятьсот гарно оправлених книжок, а провід аматор. гуртка перейшов з автора цих рядків (унаслідок його відїзду до центру національних праць) у руки найметкішого молодця, який не тільки дбайливо продовжав започатковану культурну роботу в свому селі та околиці, але ще й по собі наставив гідного наслідника, та самий скочив аж до Милования, щоб там у сільськогосподарській школі здобути відповідне знання та вернутися потім до рідних гір і тут поділитися з своїми братами культурним здобутком.

Іграшкою булоб працювати на Лемківщині на полі культурно-освітнього розвитку. Адже не забуваймо, що поляки теж опікувалися Лемківщиною, а жид у лемківському селі, якого постійним гостем бував польський поліцай, про все доносив „свої" владі. Бувало деколи, що ми щойно задумали дещо зробити, а поліцаї вже тягнули нас на допити. Правда, що безупешні були ці переслухання польськими „прждовниками" поліції нашої молоді, одначе крім інших засадничих причин — малі такі наслідки, що вкінці польська адміністрація влада заборонила в Лемківщині улаштовувати національні імпрези, порозвязувала всі культурно - освітні та сільсько - господарські клітини (— бо кожне, хочби найневинніше товариство, або установа мало „на целю одерване ченсьці од цалосьці, сепаратистичне донжносьці", або „цехи забуження безпеченьства й порьондку публічнего"). Найголовніше, вершці, що наступала на наші пні і посувалася аж так далеко в своїй ганебній політиці, що намагалася між місцевим населенням Лемківщини творити для себе платних доноєщиків і провокаторів. Одначе молодь Лемківщини не пішла на їх приману та гарно здала іспит своєї характерности й лицарського духа в мовчанці та послуху до своїх кермових громадян.

Дійшло вже до того, що на жадні імпрези не можна було добитися дозволу. А ми по весняних роботах підготовляли „Невольника" до вистави. Усе йшло найкраще, кожний аматор і дівчата співали як соловейки своєї ролі, колиж пан староста в Сяноці ані руш не хоче дати нам дозволу на ставлення цієї штуки. Ми ще до того думали в друге село поїхати, щоб і наші сусіди бачили овочі нашої праці. Кінець кінців згодився таки один „референдарж" у сяніцькому старостві дати нам письменну свою згоду, але тільки на чисто релігійні штуки. Ми давали й ставили релігійні вистави, вже не від сьогодні й без такого дозволу, алеж „Невольник" не є релігійною театральною штукою. Закон є законом, його треба шанувати; однак нарід гине в темноті. Журба та ніякі користи з такої великої праці. Тоді вириваємо середину з „Невольника", вшиваємо на всякий випадок в окладинку „Вифлеемський Вертеп" і проголошуємо, що в неділю по Вечірні відбудеться вистава. Розумієтьться, що „владза" явилася перша: двох поліцаїв засіло перші крісла. Аматори спантеличені, а нарід суне до каси, аж любо! Саля по береги виповнена, бо вистава з нашими козаками, війна й т. д., манили глядачів. — Як тут з „Невольника" зробити чисто релігійну виставу та співати коляди на Вознесення Господнє? Поліцаї лиш очима водили та приплескували нам, так подобалася їм вистава. Тоді ми заохочені, поїхали ще в друге село та стіна встіну біля постерунку ставили вдруге „Невольника" на сцені й заробили круглу сотку злотих. Було нас усіх коло 30 люда з фірманами, бо треба було везти з собою й всі кулїси та вночі далеко булоб пішки до свого села вертатися. Одначе хоч пізніше нипали поліцаї та кожного члена з нашого аматорського гуртка переслухували, нічого путнього не довідалися.

Ми зовсім не мали на думці пропагувати нелеґальщини, або йти протизаконними виходами, але не було іншого способу вести культурну працю в цих часах під ляцькою кормигою на Лемківщині. До того такі пани старости в одних околицях Лемківщини дозволяли на все, а те саме було зробити в іншій місцевості, то вже звалося протизаконне.

ПЕРШИЙ ЗО СВОЄЇ РАСИ

Бенджамин О. Дейвис, перший мурин, що добився становища генерала бригади в американській армії.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ТЯГНЕННЯ ЛЬОСІВ — Вісім дівчат працювало в Вашингтоні при вкладанні у капсульки льосів з нумерами для тих, що будуть покликані до військової служби.

З ТЕАТРУ И МУЗИКИ.

„ДОВБУШ".

Драма після Ю. Федьковича, у виставленню студії М. Скоробогача в Ню Йорку.

В часах дешевого ефекту і тандити, а ще здавалось би до певної міри культурного занепаду нашої іміграції, появилася на чолі з М. Скоробогачем ґрупа молодих людей, які поставили собі за ціль працювати для рідної сцени. Їх вистава „Довбуша" дня 13. жовтня свідчила про добрий початок серіозного театрального діла.

Ізза лихої будови самої драми були у виставі певні недотягнення. На мою думку варта би перестудіювати видані проф. О. Колесою три верзії цеї драми, які в ріжний час написав Ю. Федькович, і на основі їх виробити таку верзію, яка успішно розвязалаб і завершувалаб цю драму, а тим самим відповідала вимогам сцени.

Треба однак признати, що драма виявляє і добрі сторони, а декотрі сцени свідчать про драматичний талант автора: наприклад сцена перед зловленням Довбуша, коли то він коло мами засипляє. Ця сцена обоїма акторами була дуже щиро відограна. І взагалі гра дієвих осіб була дуже щира, а місцями зворушлива і потрясаюча. Чулося, що студія адептів дала більше ніж „представлення".

Слухач радувався, що молоді актори так гарно вивязалися зо свого трудного завдання. Належить більшу увагу звернути на дикцію і емісію голосу. А тоді не тільки звичайна мова, а і шепіт акторів буде чути навіть і в найдальших місцях великої салі.

Музика М. Гайворонського до „Довбуша", (з вімком пісень „Гей браття, опришки" і „Верховино", що стали вже майже народними), уложені а) на сольовий голос або уніон зі супроводом трія (то є: фортепіяну, скрипки і челя), і б) самостійна музика для того трія, яке заступало оркестру.

Ідею заступства оркестри тріом подиктувала матеріяльна конечність. Певно, що три інструменти не могли звучати як повна оркестра, однак вже тут було заокруглене вражіння повноти і чулося у тій музиці солідне трактування рідної чарівної мельодії.

Інтродукція складена із гуцульських коломийок, дуже зручно споєних і цікавих своєю ритмікою, мельодією і головно гармонічною будовою, яка природно виплилава зо самих мельодій, построєних і на старовинних ладах. Антракти дуже цікаві, особливо гарний був цей, що виражав сумний настрій після самогубства Тетяни. Аркан сильно і цікаво уложений. Під таку гарну музику відтанцьовано його у нас перший раз. Уся музика написана в стилю камерної музики. І, як звичайно у Гайворонського, є вона хоч і скромна, то звучна і мила.

Музиканти були солідно підготовлені й зіграні.

М. Гайворонський, так як і ми слухачі, захопився свіжістю гуцульської пісні. Ця музика до „Довбуша" являється вже другою стадією його праці над гуцульською піснею. Першою працею є його „Гуцульське Різдво" на мішаний хор, що вийшло друком в краю 1933 р. і принесло йому якнайкраще признання критики.

Принагідна музика до „Довбуша" додала йому заохоти до нової, ще більшої праці.

На закінчення належиться висловити п. Скоробогачеви вдячність за це, що згуртував коло себе гарну ґрупу, повну запалу. І треба ствердити його добру руку як режисера. Захоплення, з яким проходила вистава, дало публиці право думати, що п. Скоробогач має талановиті сили, які поставили себе вище еміґрантської невиразумілости, зіпсутої псевдокультурністю „Бродвею". Театральна студія п. Скробогача повинна стати тривалою інституцією, а його корисна праця певно знайде піддержку у нашого свідомого громадянства.

Роман Придаткевич.

ДВІ ДІВЧИНИ КИДАЛИ ПРЕДМЕТИ НА РУЗВЕЛТА

НЮ ЙОРК. — Дві бруклинські дівчині, Марія і Італія Д'Арп кидали з одного дому цибулями на президента Рузвелта, коли той переїздив нюйорськими вулицями. Одна цибуля влучила в авто. Їх поліція арештувала.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ДОМАГАЮТЬСЬ ВИДАЧІ ЛЮПЕСКУ.

СЕВІЛЯ (Еспанія). — Румунський уряд домагається від еспанського уряду видачі Маґди Люпеску, любовниці бувшого румунського короля Кароля, яка тепер перебуває з Каролем в Еспанії. Далі домагаються теж видачі ґенерала Урдареану, дорадника Кароля. Їм обидвоїм закидує уряд те, що вони були вбивниками Кодреану, провідника Залізної Ґвардії. Про Кароля кажуть, що він „охолов" у відношенню до Люпеску, бо ніби переконується, що вона відгравала велику ролю у тих подіях, що спричинили його упадок. В обороні того останнього мав інтервенювати також і британський амбасадор.

ЯПОНІЯ ДЕРЖИТЬСЯ ЗДАЛЕКА

ТОКІО. — Японський уряд дає до пізнання, що це, що тепер діється в Европі, його не обходить. Це відноситься у першу чергу до грецько-італійської війни. Тим хоче уряд вияснити почасти своє відношення до Німеччини й Італії, зазначуючи, що те відношення торкається справ Тихого океану.

АТЕНИ — ФІЛІЯ ЛОНДОНУ

БЕРЛІН. — Ось так виясняють в Німеччині причину того, що дійшло до війни між Італією і Грецією. Усю вину за цей конфлікт спихають на Велику Британію.

З ТЕАТРУ

НЕЗВИЧАЙНА ФІЛЬМА В НЮ ЙОРКУ.

Старанням Івана Заблоцького і Н. Слободяна виставляється в Домі Карпатія (Народній Дім) у Ню Йорку незвичайна фільма, що викликала заінтересування в цілому світі. Є це похід німецьких військ на Польщу. Там видко воєнні підготування теперішньої Німеччини, а потім правдиву воєнну акцію, висвітлену воєнним штабом. Отже це не театральна фільма, а правдива і то із сучасної історії. На ній можна побачити особи, що відограють важну ролю в теперішній війні, як Гітлер, Ґебельс, Ґерінґ, дальше провідників Польщі, як Мосціцкі, Бек, Сміґли-Ридз і інші. Можна бачити військо німецьке і польське. Можна бачити мапу Европи з плянами німців на її заняття. До країв, що їх призначено на заняття, належить теж і Україна.

У фільмі стільки нових, хоч може і поражаючих сцен, що її не можна забути. Тому, що вона представляє Польщу перед її заняттям, а через те нагадує нам долю частини українського народу, що була під пануванням Польщі, фільма напевно викличе заінтересування між українцями. Досі фільма була виставлювана два місяці у великих театрах по ріжних містах Америки. Тепер її можна оглядати й по менших театральних салях.

С. Демидчук.

УГОДА ГРЕЦІЇ З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ

Греція не пішла з державами „осі", а станула по британській стороні. Уже заключено договір про спільну дружбу і оборону. Британський король Юрій VI. вислав привітну телеграму грецькому королеви Юрієви II., якою запевняв Грецію, що Велика Британія буде боронити її незалежности і свободи, підкреслюючи, що „боротьба Греції є боротьбою Великої Британії". Телеграму подібного змісту вислав теж і британський премієр Чорчіл до грецького премієра Метакси.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ювилейне свято 204-го відділу У. Н. Союзу.

Мало є таких свят, яке відсвяткував 204-тий від. У. Н. Союзу в Ню Йорку в дні 20-го жовтня ц. р. в Бетовен Гол, з нагоди свойого 15-літнього існування.

За 15 літ цей 204-тий відділ, який засновано в 1925 р., виріс з малого гурта людей у справді поважне число. Він має нині аж 751 членів! З маленького гірського потока він став великою рікою. І як гірський потік, що мусить тяжко пробивати собі шлях через скали й ґраніт, так і 204-тий відділ, завдяки невтомній праці кількох одиниць-піонірів, вибився на широкий шлях суспільних просторів.

І нині 204-тий відділ стає першим серед соток інших відділів Українського Народнього Союзу.

Тому не диво, що на ювилейний концерт 204-го відділу зібралося в неділю 20-го жовтня коло 500 людей. Вони спільно вшанували померших членів основателів відділу та тих, що живуть та дальше працюють для союзової ідеї між нашою еміґрацією в Америці.

Концерт відчинив голова 204-го відділу п. Евген Ляхович вступним словом, прошучи присутніх повстанням з місць вшанувати память померших членів 204-го відділу. Хор „Думка" під управою диригента Ю. Кириченка відспівав „Гимн Українського Народнього Союзу" укладу М. О. Гайворонського, та Омельського — „Єднаймось діти України".

Пані Павлина Різник виголосила промову в англійській мові та представила молодій ґенерації історію 204-го відділу, заслуги У. Н. Союзу для нашої еміґрації в Америці та його поміч для народних інституцій на українських землях.

Молода наша співачка панна Стефанія Тураш відспівала з великим успіхом М. О. Гайворонського „Синю Чічку", М. Лисенка „Як би мені мамо намисто" та В. Заремби „На вулиці не весело, в хаті батько лає". Піяновий акомпаніямент держала пані Ольга Ляхович.

Хор „Думка" знову відспівав „Журавлі", аранж. О. Кошиця, „Дзвони" Д. Котка та „Пливе човен" і „Ой у полі криниченька" — аранжовані самим диріґентом Ю. Кириченком.

Святочно-ювилейну промову виголосив д-р Лука Мишуга. Він подав присутнім докладно тло, на якому розвивалася ідея Українського Народнього Союзу; служба Америці, допомога визвольним змаганням українського народу та поміч українським еміґрантам в Америці. Цитуючи численні витяги зо „Свободи", промовець вказав, що від самого заснування У. Н. Союзу від 1894 року, українські еміґранти черпали свою науку від найбільших велетнів духа Америки й України: Юрія Вашингтона і Абрагама Линколна та Тараса Шевченка й Івана Франка.

Відомий наш співак п. Петро Ординський відспівав композиції М. Лисенка — „Про Байду", „А вдовин син молодий", „Ой Дніпре", та О. Кошиця „Ой хмариться". Публика приняла їх рясними оплесками. Талановитий скрипак Т. Мороз відограв скрипкові композиції: „Прелюдію" Баха та „Пісню пастухів" українсько-американського композитора П. Печеніги - Углицького.

Опісля секретар 204-го відділу У. Н. Союзу, п. Микола Близнак, постійно вибираний секретар від 1925 року, виголосив діловий реферат про діяльність 204-го відділу. Він подав обширно історію відділу, як також переповів про всі труднощі, які мали піоніри 204-го відділу при організуванні нових членів.

Останню точку концерту виконав знов хор „Думка" відспіванням пісень „Жала Улянка" Б. Студницького, „Ой видно село" Е. Ярославенка та „Ой за гори" Леонтовича. Відспіванням „Стар Спенглед Беннер" та „Ще не вмерла Україна" закінчено ювилейний концерт.

Ювилейний бенкет.

Біля години 9. в бенкетовій салі Бетовен Гол, відбувся ювилейний бенкет, який отворив голова 204-го відділу п. Е. Ляхович, покликуючи на товстмейстра головного секретаря У. Н. Союзу, п. Дмитра Галичина.

Підчас бенкету п. Дмитро Галичин офіційно заявив, що 204-тий відділ є тепер найбільшим відділом У. Н. Союзу, бо начисляє вже 751, й минулого розмету перевищив на 4 члени досі найбільший 361 відділ.

П. Ляхович у довшій промові підчеркнув заслуги секретаря 204-го відділу, п. М. Близнака для розвою організації. Він був тим, що безнастанно приєднував нових членів, не зважаючи, що умовини до такої праці є досить важкі.

Вправді, що при цій праці помагали йому й інші члени управи, однак ввесь тягар спочивав таки на плечах п. Миколи Близнака. Щоб заманіфестувати вдячність членства та відділу з нагоди 15-літнього існування 204-го відділу, загальні збори рішили купити в дарунку п. Близнакові рахункову машинку, яка не тільки буде для нього особистою памяткою, але послужить у дальшій його праці у відділі. Крім того, члени 204. відділу дарували п. М. Близнакові великий пуґар-чашу з відповідним написом як вияв подяки та симпатії за його невтомну працю для У. Н. Союзу.

З тої нагоди також голова 204-го відділу п. Е. Ляхович, заступниця голови пані Гурин, скарбник п. А. Гелетій, та заступник секретаря п. І. Крочак одержали самопишучі пера за їх щиру працю для розвитку відділу.

Підчас бенкету промовляли: д-р Л. Мишуга, адв. М. Пізнак, П. Задорецький, о. Л. Весоловський, о. д-р В. Клодницький, адв. С. Ярема, І. Гузар та М. Близнак. Всі вони підкреслювали заслуги 204-го відділу для союзової ідеї та цілої нашої справи в Америці.

В другій салі відбувалися танці, й ці, що не були на бенкеті, забавлялися при танцях.

Слід згадати, що того роду бенкети-ювилеї є дійсно корисні, бо заохочують людей до праці. Очевидні наслідки та висліди такої праці додають нам віри в наші власні сили. Вони відкидають всяку зневіру та зневолочення, а переконують і найгірших песимістів, що нема нічого неможливого.

204-тий відділ У. Н. Союзу показав, що коли є посвята, витревалість та любов до рідної справи, то можна за 15 літ зорганізувати понад 750 членів! Коліб було таких відділів як 204 багато, то ми стояли нині куди краще.

Та запізно до того шляхотного змагання ще цілком не є, отож до праці союзовій, бо перед нами ще велике поле, покрите обологом!

В. Д.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО ЧЛЕНІВ 204. ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Подається до відома, що нова адреса секретаря відділу є NICHOLAS BLYZNAK, 351 MADISON STREET, NEW YORK CITY. Місячні збори відділу відбуватимуться як було до тепер, в другу суботу в місяці в Галі Укр. Прав. Громади, 334 Іст. 14. вулиця.

Члени, котрі ізза своїх вечірних занять не можуть бути на місячних зборах відділу, а також ті, що хочуть полагодити ріжні справи звязані з їхнім обезпеченням в У. Н. Союзі, можуть всі справи полагоджувати

КОЖДОЇ ПЯТНИЦІ В ТИЖНИ МІЖ 6. И 8. ВЕЧЕРОМ,

В ОФІСІ КАСІЄРА ВІДДІЛУ А. ГЕЛЕТІЯ, 33 — 3rd AVENUE, NEW YORK CITY,

де урядуватиме секретар відділу.

Е. ЛЯХОВИЧ, предсідник. МИКОЛА БЛИЗНАК, секретар.

ТАРЗАН, ч. 143. Камінна гребля.

Кейдо назбирав чималo камінів, щоб зробити з них свого роду греблю. Далі він поставив біля цеї камінної греблі слона.

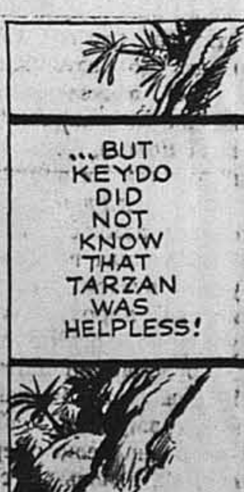

Ще далі він зведів Тотові спихати каміння вдолину. Для Тота це була цікава забава.

Камінні брили спадали одна по другій на піратів і викликували серед них паніку.

„Втікай, Тарзане, втікай", кричав Кейдо згори, не знаючи, що Тарзан був безрадний.